

MASSIMO DE CAROLIS • Yeniden Feodalleşme

MASSIMO DE CAROLIS Salerno Üniversitesi'nde profesördür. Siyaset felsefesi ve toplum felsefesi dersleri veriyor. Sol gazete *il manifesto*'da yazıları yayımlanan De Carolis, ayrıca *Luogo comune* ve *Forme di vita* dergilerinin kurucuları arasındadır. Yayımlanmış pek çok araştırması vardır: *La vita nell'epoca della sua riproducibilità tecnica* [Teknik Yeniden Üretilebilirlik Çağında Hayat, Bollati-Boringhieri, 2004], *Nuovi disagi nella civiltà* [Medeniyetin Yeni Huzursuzlukları, Einaudi, 2013, Francesca Borrelli, Francesco Napolitano ve Massimo Recalcati'yle birlikte], *Il rovescio della libertà* [Özgürlüğün Ters Yüzü, Quodlibet, 2017] ve *Il paradosso antropologico* [Antropolojik Paradoks, Quodlibet, 2018].

Rifeudalizzazione.

La mutazione che sta disintegrando le democrazie occidentali

© 2025 Giangiacomo Feltrinelli Editore Milano

İlk baskısı "Feltrinelli Gramma", Eylül 2025

Bu kitabın yayın hakları Kalem Telif Hakları Ajansı aracılığıyla alınmıştır.

İletişim Yayınları 3751 • Politika Dizisi 268

ISBN-13: 978-975-05-4042-4

© 2026 İletişim Yayıncılık A.Ş. / 1. BASIM

1. Baskı 2026, İstanbul

EDİTÖR Aybars Yanık

DİZİ KAPAK TASARIMI Utku Lomlu

KAPAK Suat Aysu

UYGULAMA Hüsnü Abbas

DÜZELTİ Funda Dörtkaş

BASKI Ayhan Matbaası • SERTİFİKA NO. 44870

Mahmutbey Mahallesi, 2622. Sokak, No. 6/41

Bağcılar 34218 İstanbul • Tel: 212.445 32 38

CİLT Güven Mücellit • SERTİFİKA NO. 45003

Mahmutbey Mahallesi, 2622. Sokak, No. 6

Bağcılar 34218 İstanbul • Tel: 212.445 00 04

İletişim Yayınları • SERTİFİKA NO. 40387

Cumhuriyet Caddesi, No. 36, Daire 3, Seyhan Apartmanı,

Harbiye Mahallesi, Elmadağ, Şişli 34367 İstanbul

Tel: 212.516 22 60-61-62 • Faks: 212.516 12 58

e-mail: iletisim@iletisim.com.tr • web: www.iletisim.com.tr

MASSIMO DE CAROLIS

Yeniden Feodalleşme

Batı Demokrasilerini
Parçalayan Mutasyon

Rifeudalizzazione

*La mutazione che sta disintegrando
le democrazie occidentali*

ÇEVİREN *Volkan Çandar*

İÇİNDEKİLER

TEŞEKKÜR	7
Giriş	9
BİRİNCİ BÖLÜM	
Oluşmaya Başlayan Bir Paradigma mı?	21
İKİNCİ BÖLÜM	
Piyananın Bekçileri	57
ÜÇÜNCÜ BÖLÜM	
Siyasi Yapılar ve İktidarın Temsilcileri	97
DÖRDÜNCÜ BÖLÜM	
Doğa Durumu ve Kozmik Düzen	139
KAYNAKÇA	177

TEŞEKKÜR

Çeşitli konferans ve seminerlerde kitabın bazı yönlerini sunma ve tartışma fırsatı buldum ve bu sayede değerli öneriler ve yapıcı eleştiriler aldım. Bu nedenle, yardımları için Elettra Stimilli, Laura Pennacchi, Giorgio Fazio ve Stefano Petrucciani'ye (Roma); Gianluca Bonaiuti ve Dimitri D'Andrea (Floransa); Catalina Saraceno ve Ariel Pennisi (Buenos Aires); Zhang Yibin ve Huang Weijie (Nanjing); Marina Caltoni ve Ingrid Salvatore'ye Parma'daki eleştirel teori seminerine davet ettikleri için ve Francesco Marino'ya Montepulciano'daki "Akademi Sokakta" toplantısına davet ettikleri için teşekkür ederim.

Çalışmanın her aşaması, Sandro Luce, Antonio Di Stasio, Francesco Raparelli, Mariangela Milone ve Giuseppe Viviano'nun da üyesi olduğu Salerno Üniversitesi siyaset felsefesi araştırma grubu ile sürekli diyalog halinde geliştirildi.

Son olarak, kendi başıma hâkim olamayacağım bazı teorik düğümlerin çözülmesine yardımcı oldukları için Laura Bazzicalupo, Cristina Simone, Giso Amendola ve Marco Montemarano'ya özel bir teşekkür borçluyum.

Giriş

Çağdaş kamu düzeninin bugün içinden geçtiği kriz çok acı biçimde hissedilen bir gerçek.

Sadece birkaç yıl içinde biri diğerinden daha dramatik olan krizler hep üst üste geldi: mali çöküş, iklim değişikliğinin yol açtığı felaketler, pandemi, savaşlar. Dahası, gözlerimizin önünde dünyanın süratle ve geri dönüşü olmayacak şekilde değişmekte olduğu duygusunu yalnızca büyük felaketler beslemiyor. Genel bir çaresizlik, kronikleşmiş güvensizlik ve hatta sanki söylediğimiz her söz anında eskiyip, neredeyse hiçbir etkisi olmayan, yabancılaşmış ve rahatsız edici bir gerçekliğin üzerinde fren yapamadan kayıyormuşçasına olayları betimlemekte yaşadığımız şüphecilik de bu duyguyu pekiştiriyor.

Sözler ve eylemler arasındaki bu uçurum, yüzyıllarca çağdaş düzeninin gelişmesini ve yayılmasını mümkün kılmış kurumsal dinamiklere yaklaşıldıkça daha belirgin hale geliyor: her şeyden önce pazar ekonomisine ve egemen devlet otoritesine.

Örneğin piyasadan söz ettiğimizde, gözümüzün önüne

hâlâ çok sayıda bağımsız oyuncudan oluşan bir kitleyi, teşvik edici bir rekabet iklimini ve her ne kadar eşitsiz bir dağılım olsa da yukarıdan aşağıya süzülerek gelip sonuçta bütün toplumu daha zengin ve daha dinamik hale getirecek bir kâr dağılımını getirmeye devam ediyoruz. Oysaki gerçeğe basitçe bir göz atsak karşımıza bambaşka bir senaryo çıkıyor. Gerçek dünyada bir elin parmaklarını geçmeyecek sayıda finans kuruluşu borsalarda işlem gören şirketlerin neredeyse tamamını kontrol ediyor. İnternet üzerinden yürütülen tüm işlemler yine çok az sayıda dijital platform üzerinden sağlanıyor. Para ise her aşamada, on yıllardır zenginliğe erişimleri her geçen gün düşen toplumun büyük çoğunluğundan daha sınırlı sayıda milyarderleri ayıran uçurumu derinleştirip aşağıda toplanacağı yerde tepede yoğunlaşıyor.

Siyaset dünyasında da bu uçurum aynı ölçüde çarpıcı. Hâlâ ulus-devletleri güç kullanma hakkının tek sahibi olarak görmeye devam ediyoruz. Oysa düzensiz birlikler, silahlı milisler ve savaştı gruplar devlet yetkililerinin tam onayını alarak onlarca yıldır savaş alanlarında düzenli ordulara *karşı* hareket etmek bir yana, harekâtlarda onların *tepesinde* yer alıyorlar. Dahası, bu yetkililer, toplumun sadece bir kesimini temsil eder ve potansiyel rakiplerinin iktidarı ele geçirmesini engellemek için her türlü yola başvurur, hatta silahlı milisleri bile kısıktandıracak bir inatçılıkla onları “iç düşmanlar” olarak yaftalayıp ezmeye çalışırlar. Bu az veya çok despot rejimlerde görülmekle kalmıyor, amacı seçimlerde başarı kazanmak için açıkladığı gibi hedefi toplumu birleştirmek olmaktan çok, toplumu iki ya da daha fazla düşman kamplara bölerek uzlaşmazlıkları ustaca derinleştirmek olan oluşumları ödüllendiren oturmuş demokrasi-lerde de görülmüyor.

Bu dönüşümlerin hiçbirisi dün başlamadı. 1929 çöküşünden bu yana büyük oligopoller ve kontrolsüz spekülasyonla bağ-